

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та
методичної роботи

Олег НАЗАРОВ

(підпис)

« 22 серпня 2020 року »

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психотравматологія»

циклу професійної (вибіркової) підготовки
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за освітньо-науковою програмою «Екстремальна та кризова психологія»

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психотравматологія» для підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Екстремальна та кризова психологія».

Розробник:

професор кафедри психології діяльності в особливих умовах, доктор психологічних наук, професор Балабанова Л.М.

Робочу програму навчальної дисципліни рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах

Протокол від «18» червня 2020 року № 11

Начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах

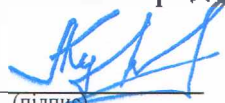

_____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

«18» червня 2020 року

Схвалено вченою радою соціально-психологічного факультету

Протокол від «26» серпня 2020 року № 12

Голова вченої ради соціально-психологічного факультету

_____ Андрій КУФЛІЄВСЬКИЙ
(підпис)

«26» серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3.0	Галузь знань <u>0.5 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>053 «Психологія»</u> (шифр і назва)		
Модулів 2	Спеціальність «Екстремальна та кризова психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних 44 самостійної роботи 46	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		46 год.	76 год.
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання - 44/46;
- для заочної форми навчання - 14/76.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психотравматологія» є оволодіння слухачами теоретичними знаннями з наукового вивчення змін соціальнопсихобіологічних типів реагування, психопатологічних явищ: невротичних реакцій і станів, посттравматичних та соціально стресових розладів, депресій, психосоматичних і ендореактивних станів, які виникають під впливом багатьох психобіосоціальних факторів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Психотравматологія» є

- вивчення понятійного апарату дисципліни;
- вивчення критеріїв посттравматичного стресового розладу;

- аналіз теоретичних та емпіричних досліджень з проблеми психотравматології в історичному контексті з метою формування комплексних представлень про феномен у професійній свідомості слухачів;

- розгляд теоретичних моделей посттравматичного стресу як умови для розуміння причин, механізмів формування та феноменологічних особливостей явищ, а також подальшого їх перебігу в організації психодіагностичній та консультативній роботі практичного психолога;

- формування у слухачів умінь та навичок діагностичної та психотерапевтичної роботи з особами з посттравматичними стресовими розладами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути та отримати:

знання:

- ключових понять предмета, структури і принципів психотравматології як навчальної дисципліни;

- основних методів, що використовуються в психотравматології;

- феноменологію психічної травми та посттравматичного стресового розладу;

- основні підходи до аналізу посттравматичного стресового розладу, що існують у психологічній науці;

- специфічну інформацію (умови, методи та методики з урахуванням індивідуальних особливостей) про особливості надання допомоги особам із посттравматичними стресовими розладами.

уміння:

- аргументовано викласти власні погляди на актуальні проблеми "психотравматологія";

- визначати її предмет та завдання;

- надавати екстрену психологічну допомогу в надзвичайних ситуаціях з урахуванням когнітивних, емоційних та поведінкових особливостей особистості;

- диференціювати посттравматичні стресові розлади від інших видів психічних порушень.

мати навички:

- аналізу психологічних першоджерел (літератури);

- збору, обробки та інтерпретації психологічної інформації;

- організації власної навчально-професійної діяльності.

комунікацію: вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому;

використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях;

автономію та відповідальність: демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;

здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

1.4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

ЗК 4. Здатність планувати та вирішувати задачі власного особистісного та професійного розвитку, здійснювати самоосвіту, самоорганізацію, самовиховання.

СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики у галузі психології.

СК 2. Здатність самостійно розробляти проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.

СК 9. Здатність аналізувати та систематизувати інформацію щодо вивчення психологічних умов та шляхів встановлення відповідності особистісних якостей фахівців ризиконебезпечних професій вимогам діяльності в екстремальних умовах.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1.1. Основні цілі та завдання психотравматології.

Структура та основні напрямки психотравматології. Психічна травма, психогенії в етіопатогенетичних механізмах розвитку психічних розладів.

Місце психотравматології в системі дисциплін. Історія розвитку психотравматології. Методологія і методи психотравматології, проблематика вивчення психічних розладів з теоретичної та практичної сторони. Розгляд психотравматології яка представляє собою науку, що розглядає з системно-структурних та інформаційних позицій наслідки травматизації психіки.

Тема 1.2. Загальні питання етіопатогенеза психічних розладів у психотравматології.

Вивчення соціально детермінованих психічних розладів, в основі визначення яких лежить психотравматизація (результат соціальної, економічної кризи). Области вивчення адаптаційних реакцій, пограничних розладів (неврози, реактивні психози) центральною частиною змісту психогенного розладу буде сама психічна травма.

Етіопатологія психогенних психічних розладів та факторів, які сприяють розвитку психогенних психічних розладів.

Тема 1.3. Організаційно-правові аспекти психотравматології.

Організація на державному (правовому) рівні надання екстреної психологічної допомоги людям, які постраждали від наслідків надзвичайної ситуації.

Розгляд психічних розладів, що виникають внаслідок надзвичайної ситуації.

Тема 1.4.-1.5. Лікувально-реабілітаційний та профілактичний аспекти в психотравматології.

Психологічна, психотерапевтична, психіатрична допомога особам, що переживають та пережили психічну травму. Надання екстреної допомоги при психічній травмі. Психологічне, психотерапевтичне супроводження постраждалого з глибокими особистісними переживаннями.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2.

Тема 2.1. Психічні реакції: Простий страх, тривога.

Типові реакції на небезпеку що виникають при надзвичайних ситуаціях. Форми тривоги та ознаки, за якими виділені окремі форми тривоги. Феноменологія стреса.

Тема 2.2. Реакції та стани: Вина, реакція втрати, переживання втрати при розведенні. Суїцидальність. Психогенні сексуальні порушення.

Розгляд психоадаптаційних станів що оцінюються як стабільні утворення, при яких має місце дія індивиду в діапазоні мінливого соціального середовища при напруженості механізмів психосоціальної адаптації без ознак їх «поломки». Варіанти психодезадаптаційних станів клінічного рівня (Семке В.Я.). Характеристика варіацій психодезадаптаційних станів.

Тема 2.3. Згвалтування.

Психічні реакції та стадії згвалтування та їх форми. Реактивний синдром згвалтованих описаний Берджессом і Холмстромом (1974, 1979). Психологічна допомога при згвалтуванні.

Тема 2.4. Адаптаційні (ситуаційні, невротичні), пов'язані зі стресом розлади.

Види розладів (по Семке В.Я., 1999). Депресія невротичного рівня. Невроз, як хворобливий стан, що виникає та розвивається в умовах психотравмуючої мікросоціальної ситуації, що викликає різку емоційну перенапругу (ірадіація у соматичні процеси) і незмінну особистісну потребу ліквідувати створене положення.

Тема 2.5. Реактивні стани та психози.

Афективно-шокові психогенні реакції, стани, що викликані сильними психогенно-травмуючими факторами. Реактивна депресія. Реактивні бредові психози. 1) реактивне параноїяльне бредообразування; 2) гостра параноїяльна реакція; 3) реактивна параноя; 4) параноїд в умовах депривації та інших параноїдів. Синдром Ганзера.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1.1. Основні цілі та завдання психотравматології	8	2	2	-	-	4	10	2	-	-	-	8
Тема 1.2. Загальні питання етіопатогенеза психічних розладів у психотравматології	10	2	2			6	8	-	-			8
Тема 1.3. Організаційно-правові аспекти психотравматології	12	2	4			6	10	2	-			8
Тема 1.4.-1.5. Лікувально-реабілітаційний та профілактичний аспекти в психотравматології	14	4	4			6	10	-	2			8
Разом за змістовим модулем 1	44	10	12	-	-	22	38	4	2	-	-	32
Модуль 2												
Змістовий модуль 2												
Тема 2.1. Психічні реакції: Простий страх, тривога	8	2	2	-	-	4	12	2	2	-	-	8
Тема 2.2. Реакції та стани:	10	2	4	-	-	4	10	-	-	-	-	10

Вина, реакція втрати, переживання втрати при розведенні. Суїцидальність. Психогенні сексуальні порушення												
Тема 2.3. Згвалтування	10	2	2	-	-	10	12	2	-	-	-	10
Тема 2.4. Адаптаційні (ситуаційні, невротичні), пов'язані зі стресом розлади	10	2	2			6	12	2	-	-	-	10
Тема 2.5. Реактивні стани та психози	8	2	2			4	6	-	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	46	10	12	-	-	24	52	6	2	-	-	44
Усього годин	46	10	12	-	-	24	52	6	2	-	-	44
Усього годин за дисципліну	120	20	24	-	-	46	90	10	4	-	-	76

5. Теми семінарських занять (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
3		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Основні цілі та завдання психотравматології	2
2	Тема 1.2. Загальні питання етіопатогенеза психічних розладів у психотравматології	2
3-4	Тема 1.3. Організаційно-правові аспекти психотравматології	4
5-6	Тема 1.4.-1.5. Лікувально-реабілітаційний та профілактичний аспекти в психотравматології	4
7	Тема 2.1. Психічні реакції: Простий страх, тривога	2

8-9	Тема 2.2.-2.3. Реакції та стани: Вина, реакція втрати, переживання втрати при розведенні. Суїцидальність. Психогенні сексуальні порушення	4
10	Тема 2.4. Згвалтування	2
11	Тема 2.5. Адаптаційні (ситуаційні, невротичні), пов'язані зі стресом розлади	2
12	Тема 2.6. Реактивні стани та психози	2
	Разом	24

7. Теми лабораторних занять (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-
2	-	-
...	-	-
	Разом	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Основні цілі та завдання психотравматології	4
2	Тема 1.2. Загальні питання етіопатогенеза психічних розладів у психотравматології	6
3	Тема 1.3. Організаційно-правові аспекти психотравматології	6
4	Тема 1.4.-1.5. Лікувально-реабілітаційний та профілактичний аспекти в психотравматології	6
6	Тема 2.1. Психічні реакції: Простий страх, тривога	4
7	Тема 2.2.-2.3. Реакції та стани: Вина, реакція втрати, переживання втрати при розведенні. Суїцидальність. Психогенні сексуальні порушення	4
8	Тема 2.4. Згвалтування	6
9	Тема 2.5. Адаптаційні (ситуаційні, невротичні), пов'язані зі стресом розлади	6
10	Тема 2.6. Реактивні стани та психози	4
	Разом	46

9. Індивідуальні завдання (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

10. Методи навчання

Вивчення дисципліни «Психотравматологія» передбачає проведення лекційних та семінарських занять, а також самостійну та індивідуальну роботу слухачів. У процесі організації навчальних та семінарських занять можуть застосовуватися активні методи: дискусія, круглий стіл, тематична зустріч, ділова гра, розв'язання ситуаційних задач, виїзні заняття, метод евристичних питань та метод евристичних асоціацій тощо.

11. Методи контролю

Для оцінки знань слухачів використовується поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському та практичному занятті методом опитування та письмового тестового контролю. У процесі вивчення дисципліни слухачі виконують дві модульні контрольні роботи. Підсумкова форма контролю - іспит.

12. Розподіл балів, які отримують слухачі для диф. заліку

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1				Модульна контрольна робота 1	25	100
T.1.1	T.1.2	T.1.3	T.T.1.4 -1.5	T.T.1.1 -1.5		
4	4	4	8	15		
Змістовий модуль 2			Модульна контрольна робота 2		25	100
T.2.1	T.T.2.2 -2.3	T. 2.4	T.2.5	T.2.1- 2.6		
5	10	5	5	15		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-764	D	задовільно	
50-54	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

13.1. Контрольні питання для проведення підсумкового контролю (модульний контроль, диф. залік)

Модуль 1.

1. Психотравматологія: поняття, предмет.
2. Задачі психотравматології.
3. Структура та основні напрями психотравматології
4. Травма: визначення, характеристика.

5. Проблема "травми" у соціально-психологічній літературі.
6. Дискурсивні практики соціалізації особистості.
7. Типологія психологічних травм.
8. Які поняття входять до проблемного кола психотравматології.
9. Самоорганізація системи відносин Мозок-Світ.
10. Поняття «психічна реальність».
11. Патологічна психічна реальність.
12. Трансгенераційний підхід в психотравматології.
13. Проблематика психологічної травматизації в психіатрії.
14. Фактори що сприяють розвитку психогенних психічних розладів.
15. Психогенія – як головний системоутворюючий фактор.
16. Дія психогенії в структурі особистості.
17. Метод «дисенсібілізації» в психотравматології.
18. Основні клінічні прояви психогенно викликаного невротичного прояву в залежності від регістру психічної діяльності.
19. Етапи розвитку дезадаптивних станів.
20. Впровадження психотравматології в сучасних українських реаліях.
21. Надання екстреної психологічної допомоги при психологічній травмі.

Модуль 2.

1. Поняття «страх» та його типи. Типова реакція на небезпеку.
2. Поняття «тривога» та її місце в психотравматології.
3. Форми тривоги: ситуативна тривога, тривога очікування, постстресова тривога.
4. Феноменологія стреса.
5. Психоадаптаційні та психодезадаптаційні стани.
6. Психодезадаптаційні стани клінічного рівня по Семке В.Я.
7. Почуття провини при порушенні значимих для нього норм.
8. Горе та втрата. Нормальна та патологічна реакція втрати.
9. Переживання та допомога у зв'язку з втратою місця роботи.
10. Особливості станів помираючої людини.
11. Суїцид при дії на особистість психотравмуючих факторів.
12. Психогенні сексуальні порушення.
13. Психічна реакція на згвалтування. Стадії та реакції.
14. Реактивний синдром згвалтованих по Берджессу і Холмстеру.
15. Невротична реакція та її перебіг.
16. Види невротичних реакцій по Семке В.Я.
17. Депресія невротичного рівня.
18. Невротична іпохондрія.
19. Невроз, як функціональний стан.
20. Істеричний невроз.
21. Неврастенія, як одна з найпоширеніших форм неврозу.

Питання до екзамену

1. Психотравматологія: поняття, предмет.
1. Задачі психотравматології.
2. Структура та основні напрями психотравматології
3. Травма: визначення, характеристика.
4. Проблема "травми" у соціально-психологічній літературі.
5. Дискурсивні практики соціалізації особистості.
6. Типологія психологічних травм.
7. Які поняття входять до проблемного кола психотравматології.
8. Самоорганізація системи відносин Мозок-Світ.

9. Поняття «психічна реальність».
10. Патологічна психічна реальність.
11. Трансгенераційний підхід в психотравматології.
12. Проблематика психологічної травматизації в психіатрії.
13. Фактори що сприяють розвитку психогенних психічних розладів.
14. Психогенія – як головний системоутворюючий фактор.
15. Дія психогенії в структурі особистості.
16. Метод «дисенсибілізації» в психотравматології.
17. Основні клінічні прояви психогенно викликаного невротичного прояву в залежності від регістру психічної діяльності.
18. Етапи розвитку дезадаптивних станів.
19. Впровадження психотравматології в сучасних українських реаліях.
20. Надання екстреної психологічної допомоги при психологічній травмі.
21. Поняття «страх» та його типи. Типова реакція на небезпеку.
22. Поняття «тривога» та її місце в психотравматології.
23. Форми тривоги: ситуативна тривога, тривога очікування, постстресова тривога.
24. Феноменологія стреса.
25. Психоадаптаційні та психодезадаптаційні стани.
26. Психодезадаптаційні стани клінічного рівня по Семке В.Я.
27. Почуття провини при порушенні значимих для нього норм.
28. Горе та втрата. Нормальна та патологічна реакція втрати.
29. Переживання та допомога у зв'язку з втратою місця роботи.
30. Особливості станів помираючої людини.
31. Суїцид при дії на особистість психотравмуючих факторів.
32. Психогенні сексуальні порушення.
33. Психічна реакція на згвалтування. Стадії та реакції.
34. Реактивний синдром згвалтованих по Берджессу і Холмстеру.
35. Невротична реакція та її перебіг.
36. Види невротичних реакцій по Семке В.Я.
37. Депресія невротичного рівня.
38. Невротична іпохондрія.
39. Невроз, як функціональний стан.
40. Істеричний невроз.
41. Неврастенія, як одна з найпоширеніших форм неврозу.

13.2. Плани семінарських та практичних занять

Плани семінарських та практичних занять наведені у додатку 1 до цієї програми.

13.3. Завдання для самостійної роботи слухачів

Завдання для самостійної роботи слухачів наведені у додатку 2 до цієї програми.

13.4. Методичні вказівки і тематика контрольних робіт

Матеріали до контрольних робіт денної та заочної форм навчання наведені у додатку 3 до цієї програми.

13.5. Пакет комплексних контрольних робіт (ККР) для перевірки знань

Пакет ККР для перевірки знань наведений у додатку 4 до цієї програми.

14. Рекомендована література

Базова

1. Столяренко Л.Д.. Психология личности: учебное пособие по специальности / Л. Д. Столяренко, С. И. Самыгин. - Ростов-на-Дону: Феникс, - 2014 .- 574 с.
2. Психология состояний : учебное пособие для студентов высших учебных заведений. / [А. О. Прохоров, М. Е. Валиуллина, Г. Ш. Габдреева и др.] ; под ред. проф. А. О. Прохорова. - Москва: Когито-Центр, - 2011. - 623 с.
3. Физиологические основы психической деятельности: Учебное пособие / Р.И. Айзман, С.Г. Кривошеков. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2013. - 192 с

Додаткова

1. Клиническая психиатрия. Избранные лекции: Учебное пособие / Л.М. Барденштейн и др.; Под ред. Л.М. Барденштейна и др. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 432 с.
2. Погодин, И. А. Психотерапия, фокусированная на диалоге [Электронный ресурс] : учеб. пособие / И. А. Погодин. - М. : Флинта : НОУ ВПО 'МПСИ', 2010. - 279 с.
3. Психология воспитания стрессовладающего поведения: Учебное пособие / Н.П.Фетискин - М.: Форум, НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 240 с

5. Інформаційні ресурси

1. Журнал практической психологии и психоанализа - <http://psyjournal.ru/>
2. Практическая психология - <http://www.bibliotekar.ru/psihologia-3/index.htm>
3. Психологический журнал (архив) - <http://www.psyanima.ru/archive/>
4. Психология - <http://univertv.ru/video/psihologiya>
5. Тесты. Психодиагностика - http://www.klex.ru/author/psychodiagnostic_systems/

Розробник:

професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук, професор

Любов БАЛАБАНОВА

ДОДАТОК 1

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни «Психотравматологія»

Укладач:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук,
професор

Любов БАЛАБАНОВА

“ ___ ”

2020 р.

Харків, 2020

МОДУЛЬ № 1.

Теоретичні та методологічні проблеми психотравматології

Змістовний модуль 1.

Тема 1.1. Основні цілі та завдання психотравматології (практ. заняття 2 год).

Мета: поглибити знання докторів філософії про сучасний стан розвитку психотравматології; виробити навички самостійної роботи з науковими джерелами.

План:

1. Психотравматологія: поняття, предмет, задачі.
2. Структура та основні напрями психотравматології.
3. Методологія і методи психотравматології.
4. Історія розвитку психотравматології.
5. Травма: визначення, характеристика. Проблема "травми" у соціально-психологічній літературі.

Завдання для самостійної роботи:

Література:

1; 2; 3.

Тема 1.2. Загальні питання етіопатогенеза психічних розладів у психотравматології. (практ. заняття 2 год).

Мета: поглибити знання докторів філософії про основні принципи етіопатогенеза психічних розладів; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Вивчення соціально детермінованих психічних розладів.
2. Області вивчення адаптаційних реакцій, пограничних розладів.
3. Етіопатологія психогенних психічних розладів та факторів, які сприяють розвитку психогенних психічних розладів.

Завдання для самостійної роботи:

Література:

1; 2; 3.

Тема 1.3. Організаційно-правові аспекти психотравматології. (практ. заняття 4 год).

Мета: поглибити знання докторів філософії про види, характеристики, рівні надання екстреної психологічної допомоги; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Поняття та види екстреної психологічної допомоги.
2. Поняття «психічна реальність». Патологічна психічна реальність.
3. Організація на державному (правовому) рівні надання екстреної психологічної допомоги.

Література:

1; 2; 3.

Тема 1.4.-1.5. Лікувально-реабілітаційний та профілактичний аспекти в психотравматології (практ. заняття 4 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно різних видів допомоги особам, що переживають та пережили психічну травму; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Сутність та види допомоги особам, що переживають та пережили психічну травму.

2. Надання екстреної допомоги при психічній травмі.

3. Психологічне, психотерапевтичне супроводження постраждалого з глибокими особистісними переживаннями

Завдання для самостійної роботи:

Реферати

Література:

1; 2; 3.

МОДУЛЬ № 2.

Клініка наслідків гострої психотравматизації. Реакція на стрес і порушення адаптації. Адаптаційні (ситуаційні, невротичні) пов'язані з стресом розлади. Реактивні стани та психози. організація діяльності в екстремальних ситуаціях

Змістовний модуль 2.

Тема 2.1. Психічні реакції: Простий страх, тривога. (практ. заняття 2 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання та загальні відомості про психічні реакції.

План:

1. Типові реакції на небезпеку що виникають при надзвичайних ситуаціях.
2. Поняття «страх» та його типи. Типова реакція на небезпеку.
3. Поняття «тривога» та її місце в психотравматології.
4. Форми тривоги: ситуативна тривога, тривога очікування, постстресова тривога.
5. Феноменологія стреса.

Література:

1; 2; 3.

Тема 2.2.-2.3. Реакції та стани: Вина, реакція втрати, переживання втрати при розведенні. Суїцидальність. Психогенні сексуальні порушення. (практ. 4год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно реакції та різних станів; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Психоадаптаційні та психодезадаптаційні стани.
2. Психодезадаптаційні стани клінічного рівня по Семке В.Я.
3. Почуття провини при порушенні значимих для нього норм.
4. Горе та втрата. Нормальна та патологічна реакція втрати.
5. Суїцид при дії на особистість психотравмуючих факторів.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати

Література:

1; 2; 3.

Тема 2.4. Згвалтування. (практ. заняття 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно регресійного аналізу психологічних даних; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Психогенні сексуальні порушення.
2. Психічні реакції та стадії згвалтування.
3. Психічна реакція на згвалтування. Стадії та реакції.
4. Реактивний синдром згвалтованих по Берджессу і Холмстеру.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати.

Література:

1; 2; 3.

Тема 2.5. Адаптаційні (ситуаційні, невротичні), пов'язані зі стресом розлади. (практ. заняття 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно різних видів розладів; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Види розладів (по Семке В.Я., 1999).
2. Депресія невротичного рівня.
3. Невроз, як хворобливий стан

Завдання для самостійної роботи:

Реферати.

Література:

1; 2; 3.

Тема 2.6. Реактивні стани та психози (практ. заняття 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно багатовимірного шкалювання психологічних даних та представлення результатів наукових досліджень; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Афективно-шокові психогенні реакції, стани.
2. Реактивна депресія.
3. Реактивні бредові психози.
4. Параноїд в умовах депривації та інших параноїдів. Синдром Ганзера.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати.

Література:

1; 2; 3.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**Методичні вказівки і тематика контрольних робіт
з дисципліни «Психотравматологія»**

Укладач:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук,
професор
Любов БАЛАБАНОВА
“ ___ ” 2020 р.

Харків, 2020

А. Основні положення виконання контрольних робіт

Контрольні роботи №1 та №2 з дисципліни «Психотравматологія» включають письмове розкриття змісту одного з вказаних 10 варіантів теоретичних питань, письмові відповіді на один з приведених варіантів. Для кожного слухача варіант вирішення контрольної роботи встановлюється викладачем. Тривалість виконання контрольної роботи - 2 академічних години. Роботи виконуються у присутності викладача. Оцінки по роботі виставляються викладачем протягом тижня, наступної за днем виконання роботи.

Контрольна робота оформляється таким чином:

- 1) контрольна робота пишеться слухачем "від руки" акуратною ручкою на листах формату А4 на російській або українській мові;
- 2) листи роботи нумеруються, скріпляються і кожен підписується;
- 3) кількість листів контрольної роботи не обмежується;
- 4) титульний лист оформляється таким чином (дивися приклад).

Принципи оцінок викладачем контрольних робіт студентів наступні:

- 1) відмінно – слухач повністю і якісно розкрив зміст першого питання, дав правильні відповіді на всі питання тесту і правильно вирішив завдання);
- 2) добре – слухач не повністю, але якісно розкрив зміст першого питання, або помилився один раз у відповідях на питання тесту, або зробив незначну помилку при рішенні задачі;
- 3) задовільно – слухач не повністю і не якісно розкрив зміст першого питання, і/або помилився кілька разів у відповідях на питання тесту, і/або неправильно вирішив задачу;
- 4) не задовільно – слухач не відповів на перше питання, і/або не відповів на питання тесту, і/або не вирішив задачу.

Б. Титульний лист контрольної роботи

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

Контрольна робота № ____
з дисципліни «Психотравматологія»

Варіант – ____

Виконана слухачем
групи _____

підпис
« ____ » _____ 2020

Відмітка: _____

Перевірив

підпис
« ____ » _____ 2020

Харків, 2020

В. Теоретичні питання

Модульна контрольна робота № 1

Варіант № 1

1. Розкрийте поняття «психотравматології», та предмету її вивчення?
2. Опишіть трансгенераційний підхід в психотравматології?
3. Вкажіть фактори що сприяють розвитку психогенних психічних розладів?

Варіант № 2

1. Назвіть задачі психотравматології?
2. Перерахуйте типології психологічних травм?
3. Розкрийте проблематику психологічної травматизації в психіатрії?

Варіант № 3

1. Дайте визначення та характеристику психологічній травмі?
2. Що Ви розумієте під поняттям «психічної реальності»?
3. Назвіть дискурсивні практики соціалізації особистості?

Варіант № 4

1. Визначте структуру та основні напрями психотравматології?
2. Розкрийте поняття психогенії – як головного системоутворюючого фактору?
3. Назвіть етапи розвитку дезадаптивних станів?

Варіант № 5

1. Вкажіть фактори що сприяють розвитку психогенних психічних розладів?
2. Розкрийте структуру та основні напрями психотравматології
3. Охарактеризуйте метод «дисенсибілізації» в психотравматології

Варіант № 6

1. Типологія психологічних травм
2. Проблематика психологічної травматизації в психіатрії
3. Надання екстреної психологічної допомоги при психологічній травмі

Варіант №7

1. Вкажіть, які поняття входять до проблемного кола психотравматології
2. Травма: визначення, характеристика.
3. Самоорганізація системи відносин Мозок-Світ

Варіант №8

1. Основні клінічні прояви психогенно викликаного невротичного прояву в залежності від регістру психічної діяльності.
2. Вкажіть фактори що сприяють розвитку психогенних психічних розладів?

3. Назвіть задачі психотравматології?

Варіант №9

- 1.Розкрийте основні задачі психотравматології.
2. Які поняття входять до проблемного кола психотравматології.
3. Охарактеризуйте етапи розвитку дезадаптивних станів.

Варіант №10

- 1.Проблема "травми" у соціально-психологічній літературі.
- 2.Трансгенераційний підхід в психотравматології.
- 3.Метод «дисенсибілізації» в психотравматології.

Контрольна робота № 2

Варіант № 1

- 1.Опишіть самоорганізацію системи відносин Мозок-Світ?
- 2.Визначте та розкрийте поняття патологічної психічної реальності?
- 3.Визначте феноменологію стресу?

Варіант № 2

- 1.Розкрийте поняття що входять до проблемного кола психотравматології?
2. Визначте етапи розвитку дезадаптивних станів?
- 3.Перерахуйте види невротичних реакцій по Семке В.Я.?

Варіант № 3

- 1.Перерахуйте основні клінічні прояви психогенно викликаного невротичного прояву в залежності від регістру психічної діяльності?
- 2.Опишіть реактивний синдром згвалтованих по Берджессу і Холмстеру?
- 3.Опишіть трансгенераційний підхід в психотравматології?

Варіант № 4

- 1.Розкрийте поняття невротичної іпохондрії?
- 2.Опишіть основні форми тривоги: ситуативна тривога, тривога очікування, пост-стрессова тривога?
- 3.Сформулюйте проблематику психологічної травматизації в психіатрії?

Варіант № 5

- 1.Дайте визначення поняття «страх» та його типи?
- 2.Визначте та розкрийте стадії та реакції жертв згвалтування?
- 3.Розкрийте поняття істеричного неврозу?

Варіант № 6

- 1.Опишіть почуття провини при порушенні значимих для нього вимог?
- 2.Опишіть особливості станів помираючої людини?
- 3.Розкрийте поняття неврастенії, як одної з найпоширеніших форм неврозу?

Варіант № 7

- 1.Розкрийте поняття «страх» та його типи. Типова реакція на небезпеку.
2. Суїцид при дії на особистість психотравмуючих факторів.
3. Охарактеризуйте невроз, як функціональний стан.

Варіант № 8

1. Неврастенія, як одна з найпоширеніших форм неврозу.
2. Опишіть особливості станів помираючої людини.

3. Переживання та допомога у зв'язку з втратою місця роботи.

Варіант № 9

1. Охарактеризуйте поняття «тривога» та її місце в психотравматології
2. Горе та втрата. Нормальна та патологічна реакція втрати.
3. Невротична іпохондрія.

Варіант № 10

1. Форми тривоги: ситуативна тривога, тривога очікування, постстресова тривога.
2. Психодезадаптаційні стани клінічного рівня по Семке В.Я.
3. Реактивний синдром згвалтованих по Берджессу і Холмстеру.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**Матеріали до самостійної роботи
з дисципліни «Психотравматологія»**

Укладач:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук,
професор
Любов БАЛАБАНОВА
“ ___ ” 2020 р.

Харків, 2020

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Одним з дієвих засобів успішної підготовки майбутніх фахівців є самостійна робота. Вона вчить фахівців з першого курсу оволодівати теоретичними знаннями, узагальнювати та систематизувати їх а також використовувати на практиці.

Самостійна робота проводиться у різних формах: пошуку відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять, самостійного опрацювання деяких питань з теми, написання рефератів та доповідей, конспектування та анотування літератури, підготовка контрольної роботи (для студентів-заочників), написання курсових та дипломних робіт. Кожна форма самостійної навчальної діяльності фахівців спрямована на удосконалювання психологічних знань з окремих тем, навчання застосуванню цих знань для рішення прикладних задач, формування умінь і навичок психологічного дослідження, придбання умінь і навичок практичної психологічної роботи.

При виконанні самостійної роботи фахівець повинен засвоїти наступні основні уміння:

1. самостійний пошук інформації з заданої теми;
2. добір істотної інформації, необхідної для повного висвітлення досліджуваної проблеми, відділення цієї інформації від другорядної (у рамках даної теми);
3. аналіз і синтез знань і досліджень з проблеми;
4. узагальнення і класифікація інформації з дослідницьких проблем;
5. логічне і послідовне розкриття теми;
6. узагальнення психологічних знань з проблеми і формулювання висновків з літературного огляду матеріалу;
7. стилістично правильне оформлення наукової думки в реферативному ключі;
8. грамотна побудова наукового тексту;
9. правильне оформлення роботи.

Усе перераховане вище може бути підставою і критерієм для оцінки роботи фахівця викладачем.

Перший етап діяльності фахівця при виконанні самостійної роботи – пошук відповідних джерел інформації з досліджуваної теми. Основні джерела: книги, методичні посібники і розробки, статті в наукових і науково-методичних журналах, збірниках наукових і науково-методичних робіт, матеріали конференцій, веб-сторінки в Інтернеті. При вивченні публікацій по темі необхідно користуватися науковими бібліотеками.

Знайомство з книгами і статтями в журналах доцільно починати з останніх років видання, щоб у першу чергу познайомитися із сучасним станом проблеми і вивчити останні бібліографічні огляди по темі. У них також можна знайти посилання на інших авторів, на інші книги і статті по темі, які видані раніше. Це дозволить розширити сферу бібліографічного пошуку. Кількість посилань на яких-небудь авторів у різних джерелах дозволить з'ясувати найбільш авторитетних фахівців в області певного дослідження.

Порівняно новим джерелом інформації з психології став Інтернет. Для успішного пошуку інформації в ньому важливо знати адреси відповідних сайтів і веб сторінок.

Однією з важливих форм самостійної роботи фахівців є учбово-дослідницька робота, яка передбачає формулювання завдань роботи, підбір методів та методик, складання плану проведення дослідження та власне практична його реалізація, аналіз, інтерпретація та узагальнення отриманих даних. Окрім навчального ефекту виконання такої роботи переслідує і наукові цілі – отримання, перевірку та переперевірку психологічних фактів, виявлення достоїнств та недоліків тієї чи іншої методики відносно різних цілей. Добре, якщо така робота матиме ще й практичні наслідки (виявлення психологічних особливостей, аналіз причин певних явищ та надання рекомендацій). Велике значення для успішної учбової діяльності фахівців має планування самостійної роботи у часі та уміння

організувати свою роботу таким чином, щоб добиватись високих результатів з найменшими затратами часу. В цьому велика роль належить викладачу (його умінню організувати та контролювати виконання самостійної роботи).

Питання до самостійної роботи

1. Охарактеризуйте дискурсивні практики соціалізації особистості.
2. Проаналізуйте типологію психологічних травм.
3. Які поняття входять до проблемного кола психотравматології.
4. Охарактеризуйте трансгенераційний підхід в психотравматології.
5. Проблематика психологічної травматизації в психіатрії.
6. Фактори що сприяють розвитку психогенних психічних розладів.
7. Метод «дисенсибілізації» в психотравматології
8. Почуття провини при порушенні значимих для нього норм.
9. Проаналізуйте горе та втрата. Нормальна та патологічна реакція втрати.
10. Переживання та допомога у зв'язку з втратою місця роботи.
11. Охарактеризуйте особливості станів помираючої людини.
12. Охарактеризуйте невротична реакція та її перебіг.
13. Проаналізуйте види невротичних реакцій по Семке В.Я.
14. Дайте визначення депресія невротичного рівня.
15. Охарактеризуйте невротична іпохондрія.

Контрольні питання для самостійної підготовки слухачів

1. Дайте визначення психогенія – як головний системоутворюючий фактор. функції статистичних критеріїв і вірогідність помилки.
2. Охарактеризуйте основні клінічні прояви психогенно викликаного невротичного прояву в залежності від регістру психічної діяльності.
3. Охарактеризуйте основні етапи розвитку дезадаптивних станів.
4. Впровадження психотравматології в сучасних українських реаліях.
5. Проаналізуйте варіанти психодезадаптаційних станів клінічного рівня (Семке В.Я.).
6. Дайте характеристику варіацій психодезадаптаційних станів.
7. Психологічна допомога при згвалтуванні.
8. Дайте визначення невроз, як функціональний стан.
9. Дайте визначення істеричний невроз.
10. Неврастенія, як одна з найпоширеніших форм неврозу.

Список літератури для самостійної роботи

Базова

1. Столяренко Л.Д.. Психология личности: учебное пособие по специальности / Л. Д. Столяренко, С. И. Самыгин. - Ростов-на-Дону: Феникс, - 2014 .- 574 с.
2. Психология состояний : учебное пособие для студентов высших учебных заведений. / [А. О. Прохоров, М. Е. Валиуллина, Г. Ш. Габдреева и др.]; под ред. проф. А. О. Прохорова. - Москва: Когито-Центр, - 2011. - 623 с.
3. Физиологические основы психической деятельности: Учебное пособие / Р.И. Айзман, С.Г. Кривошеков. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2013. - 192 с

Додаткова

1. Клиническая психиатрия. Избранные лекции: Учебное пособие / Л.М. Барденштейн и др.; Под ред. Л.М. Барденштейна и др. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 432 с.
2. Погодин, И. А. Психотерапия, фокусированная на диалоге [Электронный ресурс] : учеб. пособие / И. А. Погодин. - М. : Флинта : НОУ ВПО 'МПСИ', 2010. - 279 с.
3. Психология воспитания стрессовладающего поведения: Учебное пособие /Н.П.Фетискин - М.: Форум, НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 240 с

Інформаційні ресурси

1. Журнал практической психологии и психоанализа - <http://psyjournal.ru/>
2. Практическая психология - <http://www.bibliotekar.ru/psihologia-3/index.htm>
3. Психологический журнал (архив) - <http://www.psyanima.ru/archive/>
4. Психология - <http://univertv.ru/video/psihologiya>
5. Тесты. Психодиагностика - http://www.klex.ru/author/psychodiagnostic_systems/

**ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (З/В)
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ № 1,2.**

Варіант № 1

- 1.Розкрийте поняття «психотравматології», та предмету її вивчення?
- 2.Опишіть трансгенераційний підхід в психотравматології?
- 3.Вкажіть фактори що сприяють розвитку психогенних психічних розладів?

Варіант № 2

- 1.Назвіть задачі психотравматології?
- 2.Перерахуйте типології психологічних травм?
- 3.Розкрийте проблематику психологічної травматизації в психіатрії?

Варіант № 3

- 1.Дайте визначення та характеристику психологічній травмі?
- 2.Що Ви розумієте під поняттям «психічної реальності»?
- 3.Назвіть дискурсивні практики соціалізації особистості?

Варіант № 4

- 1.Визначте структуру та основні напрями психотравматології?
- 2.Розкрийте поняття психогенії – як головного системоутворюючого фактору?
- 3.Назвіть етапи розвитку дезадаптивних станів?

Варіант № 5

- 1.Опишіть самоорганізацію системи відносин Мозок-Світ?
- 2.Визначте та розкрийте поняття патологічної психічної реальності?
- 3.Визначте феноменологію стресу?

Варіант № 6

- 1.Розкрийте поняття що входять до проблемного кола психотравматології?
- 2.Визначте етапи розвитку дезадаптивних станів?
- 3.Перерахуйте види невротичних реакцій по Семке В.Я.?

Варіант № 7

- 1.Перерахуйте основні клінічні прояви психогенно викликаного невротичного прояву в залежності від регістру психічної діяльності?
- 2.Опишіть реактивний синдром згвалтованих по Берджессу і Холмстеру?
- 3.Опишіть трансгенераційний підхід в психотравматології?

Варіант № 8

- 1.Розкрийте поняття невротичної іпохондрії?
- 2.Опишіть основні форми тривоги: ситуативна тривога, тривога очікування, пост-стресова тривога?
- 3.Сформулюйте проблематику психологічної травматизації в психіатрії?

Варіант № 9

- 1.Дайте визначення поняття «страх» та його типи?
- 2.Визначте та розкрийте стадії та реакції жертв згвалтування?
- 3.Розкрийте поняття істеричного неврозу?

Варіант № 10

- 1.Опишіть почуття провини при порушенні значимих для нього вимог?
- 2.Опишіть особливості станів помираючої людини?
- 3.Розкрийте поняття неврастенії, як одної з найпоширеніших форм неврозу?

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Психотравматологія»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Доктор філософії»
у галузі знань 0.5 «Соціальні та поведінкові науки»

Укладач:

професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук,
Любов БАЛАБАНОВА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основна мета та завдання курсу полягають в оволодінні слухачами теоретичними знаннями з наукового вивчення змін соціальнопсихобіологічних типів реагування, психопатологічних явищ: невротичних реакцій і станів, посттравматичних та соціально стресових розладів, депресій, психосоматичних і ендореактивних станів, які виникають під впливом багатьох психобіосоціальних факторів.

Психотравматологія як спеціальна, самостійна наука, що займається проблематикою психічної патології людини, без перебільшення, при своєму розвитку являється базисом для всієї психіатрії. Головними для психотравматології виступають такі підстави: а) обумовлення і програмування тенденцій еволюції складноорганізованих систем психіки (психогенез) - соціальними факторами. Йдеться про їх само- і гетерокеруємий розвиток (і за допомогою топологічно конфігурованих резонансних впливів); б) будує потенціал соціуму конститує необхідні форми психічної діяльності.

Також, дана навчальна дисципліна дозволяє розглянути та засвоїти основні психологічні поняття, що сприятиме оптимізації процесу майбутньої професійної діяльності. Кожний дидактичний цикл слухача має бути оціненим. Основними формами поточного контролю є: проведення письмових контрольних робіт і опитування шляхом співбесіди. Лекції і семінари, практичні заняття слід проводити з використанням активних форм навчання. Можливо залучати найбільш підготовлених слухачів до перевірки навчальних опитувань, оцінки знань. Ряд занять потребує використання комп'ютерної техніки (мультимедіа та комп'ютерних статистичних програм, комп'ютерних варіантів психологічних методик) та конкретних психологічних методик.

Контроль за вивченням навчального курсу здійснюється шляхом оцінювання участі слухачів у семінарських заняттях, а також за результатами письмового й усного опитування, здачі модулів.

Метою контрольних завдань дисципліни є перевірка оволодіння слухачами системою знань про психотравматологію в системі наукових знань.

Контрольні завдання можуть проводитися як письмово та за усною формою. Тривалість виконання контрольної роботи - 2 академічних години. Роботи виконуються у присутності викладача. Оцінки по роботі виставляються викладачем протягом тижня, наступної за днем виконання роботи.

Критерії оцінювання

Оцінки, які можуть отримати слухачі під час та після закінчення вивчення курсу визначаються наступними критеріями:

Незадовільно (X) - (дуже низький рівень) - виставляється з обов'язковим повторним вивченням курсу. Курсант (студент, слухач) не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал: підсумкові модулі написані на негативні оцінки, індивідуальні завдання та програма курсу не виконані.

Незадовільно (FX) - (низький рівень) - ставиться з можливістю повторного складання. Курсант (студент, слухач) володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються ним окремими словами чи реченнями; виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні або володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становить незначну частину навчального матеріалу. Але він спроможний самостійно допрацювати програмний матеріал і підготуватися до перескладання.

Задовільно (E) (слабкий рівень) - виставляється, якщо курсант (студент, слухач) виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; зробив значну кількість помилок при написанні модульних контрольних робіт та усних відповідях на заняттях тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

Задовільно (D) (середній рівень) - курсант (студент, слухач) володіє навчальним матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні, може виявляти знання та розуміння основних положень, на елементарному рівні може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати, робити висновки.

Добре (C) (достатній рівень) - курсант (студент, слухач) виявив загалом добрі знання навчального матеріалу під час виконання тестових завдань та усних відповідей на заняттях, але припустився низки суттєвих помилок; показав систематичний характер знань із дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Добре (B) (достатній рівень) - курсант (студент, слухач) здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних закономірностей; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, добирати аргументи на підтвердження певних думок.

Відмінно (A) (високий рівень) - курсант (студент, слухач) вільно володіє обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, застосовує його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу, оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовує міжпредметні зв'язки.

Варіант № 1

1. Розкрийте поняття «психотравматології», та предмету її вивчення?
2. Опишіть трансгенераційний підхід в психотравматології?
3. Вкажіть фактори що сприяють розвитку психогенних психічних розладів?

Варіант № 2

1. Назвіть задачі психотравматології?
2. Перерахуйте типології психологічних травм?
3. Розкрийте проблематику психологічної травматизації в психіатрії?

Варіант № 3

1. Дайте визначення та характеристику психологічній травмі?
2. Що Ви розумієте під поняттям «психічної реальності»?
3. Назвіть дискурсивні практики соціалізації особистості?

Варіант № 4

1. Визначте структуру та основні напрями психотравматології?
2. Розкрийте поняття психогенії – як головного системоутворюючого фактору?
3. Назвіть етапи розвитку дезадаптивних станів?

Варіант № 5

1. Опишіть самоорганізацію системи відносин Мозок-Світ?
2. Визначте та розкрийте поняття патологічної психічної реальності?
3. Визначте феноменологію стресу?

Варіант № 6

1. Розкрийте поняття що входять до проблемного кола психотравматології?
2. Визначте етапи розвитку дезадаптивних станів?
3. Перерахуйте види невротичних реакцій по Семке В.Я.?

Варіант № 7

1. Перерахуйте основні клінічні прояви психогенно викликаного невротичного прояву в залежності від регістру психічної діяльності?
2. Опишіть реактивний синдром згвалтованих по Берджессу і Холмстеру?
3. Опишіть трансгенераційний підхід в психотравматології?

Варіант № 8

1. Розкрийте поняття невротичної іпохондрії?
2. Опишіть основні форми тривоги: ситуативна тривога, тривога очікування, пост-стресова тривога?
3. Сформулюйте проблематику психологічної травматизації в психіатрії?

Варіант № 9

1. Дайте визначення поняття «страх» та його типи?
2. Визначте та розкрийте стадії та реакції жертв зґвалтування?
3. Розкрийте поняття істеричного неврозу?

Варіант № 10

1. Опишіть почуття провини при порушенні значимих для нього вимог?
2. Опишіть особливості станів помираючої людини?
3. Розкрийте поняття неврастенії, як одної з найпоширеніших форм неврозу?